

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Pudicitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A Romanorum ordinibus, nuncupationibus, vexillis, & gestaminibus, ad Theodosium & Valentiniatum inscripto, lata de Thoracomacho indumento laneo Lybicis pellibus cooperio mentio est. Sed usitatisimus semper fuit corii usus in militariibus tegumentis. Hinc apud Maronem nonnulli,

Lupi de pelle galeros

Tegmen habent capiti, vestigia nuda sinistri

Instituere pedis, crudus tegit altera pero.

BLEBE CULA. XVIII

Tunica autem, plebecula signum erat, eaque etiam servi utebantur. Vulgatissimum enim est, *Vulgus impor-
tans peritū & tu-
niciatus pa-
pulus trans-
funtur nō
mine vocat.*
Vilia videntem tunicato scruta populo.
Qua vero esset tunica species, Nonius explicavit, cum sine manicis eam esse dixit, & plurimum talam rem fine manicis esse ostendit, indumentum aptum ad opera facienda, eaque gens otii propemodum nescia erat. Hinc Virgilius vulgo gratulaturus, manicatos irridet, utpote minus idoneos qui bella negotiave, aut artes ullas tractent. Numquam enim Latinum hominem sui generis strenuitatem ja-
ctantem, & imbelliam Phrygibus objectantem, ita loquentem inducit:

Et tunica manicas, & habent redimicula mitra.

Aeneid. l. 7.

ILITHYIA. CAP. XIX.

Sed ut antiquiora repetamus, Atheniensium institutum fuisse Pausanias tradit, ut Iliithyia simula-
stra ad imos usque pedes congerentur. In Divinis vero literis tum tunica, tum color ejus hiero-
glyphice consideratur. Pontifex enim prater interiorem tunicam, qua sit ex lino, materia quippe ter-
reltri, Podere etiam vel hypodyti dicamus hyacinthino induebatur. Coelestis enim color, dubio *Hypodytis
Pontificis*
procul est hyacinthinus, monumentoq; est coelestia demum meditanda, coelestia tractando, coelestia *indumen-*
discutienda, totamq; mentis agitationem circa ea, qua ceci sunt exercendam. Sunt vero interpretes, *tum*,
qui non Hypodytin, sed Epandytin edidere, quod indumentum signat quod superinducitur, nimi-
rum enim hypodytis interior est tunica, qua primam nostram indicabat generationem, ut apud
Hierosolymitanum Hesychium. Alii exponunt, quia hominem ostendunt interiorem: alii tunicam
hujusmodi iustitiam interpretantur.

DE PODERE. CAP. XX.

Est autem poderes, ut Eucherius, sacerdotalis vestis linea, corpori penitus adstricta, eademque
talaris, *χρωτήδων* appellata ποδηνές, qua & subcula dicitur. Per hanc igitur, quippe qua ve-
stimentis aliis subiectebatur, doctrinam sacrae rem intelligi veteres Theologi tradiderunt. Exodo:
Et fecerunt vestimentum poderum sub umbone, opus textile, tosum byacinthium.

Exod. t. 28

PUDICITIA. CAP. XXI.

Quod vero in numis & monumentis aliis antiquis velata nonnumquam facies observantur cum
inscriptione PUDICITIA, non tam ob flammeum, quo novæ riuptæ faciem obnubere solite sunt,
cum ad virum traducerentur, unde illis nuptiarum nomen, quam ob historiam institutum credide-
rim, ut ita fieret. Ab Icaro enim Penelopes patre simulacrum ejusmodi dedicatum Pudori ferunt,
Gracique historiam super hac re hujusmodi conscripsere. Cum Icarius ab Ulyssle frustra contendis-
set, ut Lacedæmonie habitare mallet, id demum filia persuadere conatus est, cumq; acrius instaret,
ne se desereret, Ulyssles jussit ut ea sponte sequeretur, aut cum patre, si gravaretur, Lacedæmona re-
diret: Penelope obiecta facie, nihil quicquam respondebat, quare pater intellecta filia sententia, e-
am dimisit, & in facili monumentum, eo loco pudoris simulacrum erexit, quod in Laconia spectabatur. *Sabina A.
driani Aug.*
In nimo, cuius inscriptio est, *SABINA AUGUSTA HADRIANI AUG.* ab altera parte dea sedens *Herennia*
velo faciem cooperta, digito dexteræ indice ad ingulum admoto conspicitur, cuius inscriptio est, *PUDICITIA AUG.* In eo quoque, cuius literæ ab una
parte sunt, *MARIA OTACIL SEVERA AUG.* ab altera sigillum est, quod velum in faciem
præten-

Rrr 3

prætendit, cum simili inscriptione, PUDICITIA AUG. In altero ejusdem Otacilla cum eadens inscriptione & specie, quæ velum eodem modo prætendit, leva radium tenet, sed nomen ita scriptum est, MARTIA OTACIL. SEVERA AUG. cum in altero MARCIA per c literam in ordine quartam, habeatur, quod quidem ostendit, eo quoq; tempore eamdem fuisse pronuntiationem literæ, quæ nunc est, cum post i vocalis altera subsequitur. Quamvis etate nostra fuerint publici non postremi nominis professores, qui longe aliter sentirent, blefisatatemque eam in r litera suapte vi sonor, pervicaciter abhoruerint. Sed enim puto ego variatum in numis, quia alii Marcia nomen à Marco, noīe nuptia alli à Marte deductum exsistimarent. Sed ut ad Flammum redeamus, quo nova nupta olim coopta ducebatur ad virum, crocei coloris id plurimum fuisse comporio, ut apud Maronem, Cyri:

Flammum

noīe nuptia

rum.

Euzi. l. 2.

ibidem.

Urtibi Corycio glomerarem flammae luto.

Idem alibi pro maximo negotio habet, venerabile matronalis ornatus donum celebrare:

*Circumtextum (quippe) croceo velamen acantho,**Ornatus Argiva Helene, quos illa Lyceanis**Pergama cum peteret, inconcessaque bymenaos**Extulerat, matris Lede venerabile donum.*

Neque satis semel hoc dixisse, sed paulo post mirari Tyrius ait:

Sed & cul-

tus & cœsus

Euzi. l. 8.

Instit. orat.

Hoc illud est quod Cyprianus ait, continentiam & pudicitiam non in sola carnis integritate confitetur, sed etiam in cultus & ornatus honore, pariter & pudore. Solitus admodum in hac te Tertullianus mihi videtur, qui non solum velamen hujusmodi *Armatum pudori vocat, verendum et illum fuisse auctoritate feminæ murum, qui nec suos emitat oculos, nec admittat alienos, verum etiam modum praescribit, ad quem velaminis istius forma produci debeat: Quantam, inquit, resolutioni crines occupare possunt, anum est velaminis regio, ut cervices quoq; amiantur. Ipsi enim sunt quas subjectas esse oportet, propter quia protestat supra caput haberi debet. Velamen jugum illarum est. Deniq; bonum esse, ait, ut mulier usq; ad lumen à capite veletur. Judicabunt nos, addit, Arubia famine & hinc, que non caput, sed faciem quoque trahunt regunt, ut uno oculo liberto concite dimidiem frui lucem, quam totam faciem proficiat: marviunt famina videre quam videri. Nam & qui Flammum describunt, vestem alii, regmen alii esse dicunt, quo matronæ capita tegebant, dictumq; volunt à Flaminica, quæ uxor Flaminis erat, boni omnibus causa, quippe cui usque adeo injuncta erat pudicitia, ut uni illi divortium facere non licaret. Sanctissimumque præceptum est apud Christianos feminis, ait Adamantius ex Paulo, ut cum orant, habeant velamen supra caput, propter Angelos, qui sanctis assistunt, & in Ecclesiis versari delectantur: quos quidem nos, qui sumus peccatorum cordibus inquinati, videre nequaquam possumus.*

ALBATAE. CAP. XXII.

Alba vestes IPSI vero colores etiam hieroglyphicum quid sapere videntur. Nam Flamen, ut Varro tradit, cum quidnotatu, lovi sacra ferebat, totus albatus erat, & pileum etiam gestabat album. Magi sane in Persia dicebant. *Sic Cicerone* Deum ipsum non delectari nisi albis vestibus, quod ego ex Salomone desumptum crediderim, qui *1. lib. de le-* gibus Color dum morum candorem, & animi puritatem persuadere intendit: *In omni tempore, inquit, canada* *albus præ-* *sint vestimenta tua*, utpote qui etatem nullam, officium nullum, nullum otium & negotium toto vice *cipus deco-* tempore sinceritate & innocentia vacuū esse debere præcipiat: ita enim sacræ literæ vestimenta *rus Deo.* *Et si pecca-* cipere consuerunt, ita veterem hominem exuere admonemur, ita qui nuptiali ueste non ornantur *ta 6stra* convivio nuptiali Regis discumbere ausus erat, ad crutiatum in vincula conjicitur *purpura in* *flar rubet-* *rini admo-* *dum nivis* *a albab.* *Esaia. c. 1.*

*Q*uae vero suffibulo amictæ sacrificabant, virgines Vestales erant. Fuit vero suffibulum vestimentum, tum album, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod illæ in capite sacrificantes habebant, idque sub mento fibula comprehendendi solebat, unde nomen. Eadem pene specie qua sufficulum erat, Romana matronæ nunc utuntur, cum domo exeunt, pudicitæ simul & pietatis, quæ duo in illis egregie vigent, indicia & vera & manifesta.

VESTALES VIRGINES. CAP. XXIII.

LIBER.